

care a ajuns la o reprezentare scenică concertantă două decenii mai târziu, legendă dramatică, hibrid cu idei învecinate oratoriului. Multă vreme în așteptarea scenei de operă, **Damnațiunea lui Faust** beneficiază de traducerea textului lui Goethe din germană în franceză, semnată de Gerard de Nerval. Nici în concertul de la Sala Mare a Palatului dramaturgia lui Berlioz nu s-a împlinit scenic întrutotul, comparabil cu audiția transmisiunii radiofonice. Linia principală a prezenței vocale a revenit tenorului englez Peter Hoare, al cărui cânt susține melosul romantic prin intermediul unor nuanțări corecte a textului francez, sugerând invocația naturii și mărturisirea trăirii sincere a sentimentului iubirii. Mai concretă este, în structura dialogurilor operistice, intervenția lui Mephistopheles (bas-baritonul Nicolas Testée) în dialog cu Faust și duetul tenorului cu Marguerite (mezzo-soprana Clementine Margaine, o frumoasă voce modulată). O prezență episodică pregnantă a fost și Brander (baritonul Șerban Vasile). Trebuie remarcat de asemenea că acțiunea scenică este susținută, cu efecte evidente în intervențiile registrației orchestrale, de către prezențele corale pregnante (problematică foarte bine rezolvată de Iosif Ion Prunner). Pregătirea realizării simfonice, efectuată de dirijorul secund, Gabriel Bebeșelea, și versiunea integrală, a fost rezultatul colaborării cu un pasionat al muzicii lui Hector Berlioz – americanul John Nelson din Florida. Partitura, recreată împreună cu muzicienii Orchestrei Filarmonicii „George Enescu”, a dovedit că dirijorul a lucrat cu un ansamblu care corespunde, fără nicio îndoială, caracterizării evenimentelor desfășurate la Sala Palatului, sub denumirea simbolică „Mari orchestre ale lumii”.

Grigore CONSTANTINESCU

Culminația Festivalului enescian a fost magnifică! Orchestra Regală Concertgebouw

Orchestra Regală Concertgebouw, eminentul dirijor Daniele Gatti, au adus finalul recentei ediții a Festivalului enescian; numeroase rechemări la rampă, ovații ce păreau a nu avea sfârșit. Au fost semne ale prețuirii venite din partea unui public entuziast, din partea publicului de specialitate, un public numeros care nu dorea a se desparti de acești artiști minunați, de muzică, de fermecătorul violonist român Liviu Prunaru, solistul serii; ...de conducătorul ansamblului. Un entuziasm întremător stârnit de muzicieni al căror profesionalism exemplar, a căror dăruire în cânt stârnește în continuare

admirația lumii muzicale internaționale. Partidele corzilor dezvoltă un sunet de uimitoare suplețe, de luminoasă puritate, aidoma vocii umane bine educate; iar suflătorii, în mod special

alămurile, întăresc coeziunea ansamblului; cu vigoare, cu fundamentată susținere.

Pe parcursul ultimelor două concerte muzica lui Enescu a stat alături de marile capodopere orchestrale, de *Simfonia a IV-a* de Gustav Mahler, de una dintre capodoperele simfonismului secolului trecut, de *Simfonia a V-a* de Serghei Prokofiev. Creația enesciană a încadrat, litermente a dat consistență concertelor recentei ediții a Festivalului. În calitate de solist al concertului final, violonistul Liviu Prunaru a prezentat un opus concertant recent completat sau recompus din schițe, anume *Caprice Roumain*; se poate vorbi de o viziune actuală asupra particularităților violonisticii tradiționale locale încadrate într-un extins opus concertant, imaginat și – din păcate – lăsat neterminat de compozitor. Versiunea orchestrală finalizată îi aparține compozitorului Cornel Țăranu.

Recenta realizare concertistică îi aparține lui Liviu Prunaru, un muzician, un talent autentic; actualmente concertmaestru al celebrei orchestre olandeze. Și de această dată, spiritul enescian al muzicii a fost la el acasă! Impresionant este felul în care rafinamentul timbral, subtilitatea inflexiunilor intonaționale, dinamica interioară, sensibilizează natura comunicării; iar aceasta într-o desfășurare extinsă, statică, expozitivă, susținută de muzicianul performer, desfășurare ce pornește de la evocarea cântecului lung la cea a jocului bătrânesc. Enescu însuși nu a precizat natura genului. S-ar putea considera că ne aflăm în fața unui ciclu de momente concertante; mai puțin în fața unei suite. În acest caz parcurgerea tuturor momentelor nu ar fi obligatorie. Alegerea, înlănțuirea a două sau maximum trei momente ar fi în avantajul constituirii unui opus concertant ce nu beneficiază de dinamica tradițională privind raporturile dintre idei, teme, planuri tematice, dintre secțiuni. Realizarea în concert a accentuat acest aspect. A fost momentul de înaltă încântare, cel care a aureolat această ediție a Festivalului. În plus, Prunaru definește un echilibru de natură statică între spectacolul sonor, violonistic, și spectacolul interior pe care solistul și dirijorul au simțit a-l echilibra cu indicibilă savoare.

În mod cu totul semnificativ, primul moment al concertului final, pe parcursul Iverturii la opera *Euryanthe* de Carl Maria von Weber, muzicienii olandezi i-au invitat pe tinerii lor colegi, pe membrii Orchestrei Române de Tineret, să li se alature într-o comuniune profesională așezată sub semnul muzicii. Căci la ei în țară muzicienii Orchestrei Regale Concertgebouw din Amsterdam oferă înaltul lor patronaj Orchestrei Olandeze de Tineret, ansamblu prezent inclusiv pe scenele românești, în luna august a acestui an. În plus, orchestra regală olandeză din Amsterdam a avut în plus meritul special de a fi suplinit o lipsă greu explicabilă a vieții muzicale bucureștene, un dat al comodităților de ordin organizatoric local, și anume prezentarea unui mare opus orchestral al perioadei sovietice, anume *Simfonia a V-a*, în si bemol major, de Serghei Prokofiev. Disponibilități stilistice uimitoare au demonstrat muzicienii orlandezi conduși de Daniele Gatti, inclusiv pe parcursul primei lor apariții bucureștene. Mă refer la realizarea impecabilă, în format orchestral quasi cameral, a *Simfoniei nr. 82, "Ursul"*, de Joseph Haydn; am în vedere, de asemenea, realizarea acestui opus monumental postromantic care este *Simfonia a IV-a*, în sol major, de Gustav Mahler; opus realizat cu participarea solistică a sopranei Chen Reiss. Nu pot să nu amintesc, în urmă cu aproximativ un deceniu, realizând o laborioasă statistică internațională, un important consorțiu britanic media plasa acest colectiv simfonic pe primul loc dintr-un total de peste 120 de colective orchestrale; înaintea unor ansambluri orchestrale renumite, de mare tradiție! A fost o mare șansă, una cu totul rară, pe care a avut-o publicul nostru de concert!

Dumitru AVAKIAN